

AUTOBIOGRAPHY AND LIFE WRITING IN NAIPAUL’S WORK

Adina Maria PAICU*

*University Constantin Brâncuși Tg-Jiu

Abstract: *This paper presents the elements of autobiography on which almost all of Naipaul’s novels, travel logs and short stories are based. It emphasises the strong connection between Naipaul’s writings and his personal experiences — the feeling of uprooting, the impact of colonialism on personal identity, the search for “home”, and the hybridity and Indianness that can be sensed in his works.*

The paper intends to answer the following questions: (1) What is the relation between autobiography and life writing? (2) How relevant are Naipaul’s books and travel logs in the context of this paper’s theme? (3) What is the relation between Naipaul’s travel writing and the field of autobiography? (4) How does Naipaul manage his search for his Indian identity?

The intention of this paper is clear: to analyse the meanings of the fields of life writing and autobiography as seen in Naipaul’s non-fiction, and to prove that autobiographies can also be literary works and not just dates from someone’s life.

In terms of structure, the paper is divided as follows: an introductory part, where the fields of autobiography and travel writing are presented in detail; a first part, presenting Naipaul’s life and literary activity, focused on the idea that most of his works are based on his life experience and life writing; a second part, presenting Naipaul’s works in which the autobiographical elements are dominant; a third part, emphasising the relation between autobiography and the main themes of Naipaul’s works; and finally, the conclusions, which underline once again the idea that Naipaul’s work is closely linked to his life.

Keywords: *Autobiography, Life writing, Travel writing, Naipaul’s travel books*

**Contact details
of the
author(s):** paicu.adina@gmail.com

INTRODUCERE

Noi sustinem ca “In aproximativ ultimi treizeci de ani, scrierile teoretice despre autobiografie s-au inmultit, autobiografiile scrise din perspective feminine sau din perspectiva membrilor minoritatilor etnice au proliferat, si acest gen a devenit o baza propice pentru scriere experimentală. Autobiografia poate reflecta unele din principalele preocupari ale postmodernismului, care are legatura cu cunoasterea trecutului nostru si a relatiei cu acesta. Asemenea aspecte se regasesc din abundenta in scrierile din viata personala. Literatura de calatorie se incadreaza in acest domeniu care are numeroase directii de explorare.” (Paicu, 2022, p. 7)

Asa cum am precizat mai sus autobiografia este o componenta relativ noua a postmodernismului. Domeniul vast al literaturii s-a concentrat pe alte stiluri de scriere care ofereau mult mai multa diversitate ignorind-o aproape total pe acesta. De cele mai multe ori autobiografia era

ceva fara nici o baza literara care era strict apanajul femeilor si care era era considerata doar un simplu sir de date fara valoare. Situatia autobiografiei s-a schimbat o data cu aparitia memoriilor, a jurnalelor de calatori si a relatarii personale a vietii cuiva.

Conform noua „The Concise Oxford Dictionary” da mai multe definitii pentru memorii si autobiografi. Concluzionind, avem de a face cu „o relatare istorica sau o biografie scrisa din perspectiva cunoasterii personale sau a unor surse speciale ” o relatare personala a vietii cuiva, cu intentia de a fi publicata si care ar putea lua o forma literara. Forma literara nu este obligatorie.

In general vorbind, memoriile – sau autobiografiile, dupa caz – sunt categorii speciale ale jurnalului, avind anumite surse si functii. Autobiografiile nu sunt scrise ca sa ramana anonime. Mai mult, ele au fost scrise de artisti sau personalitati non-artistice care folosesc cuvintul, sunetul si arta lor pentru a se justifica in fata contemporanilor lor sau chiar a posteritatii. Ele nu sunt o justificare prin propria forma, ci prin evenimentele pe care le descriu sau comenteaza. Este foarte posibil ca acestea sa devina opere literare ca atare, si autorul lor sa fie mai tirziu considerat ca propriul caracter, dar functia initiala de memorii nu a fost niciodata estetica.

Autobiografiile scrise de diferite personalitati sunt semnificative doar din perspectiva actiunilor acestora sau a evenimentelor la care au participat. Astfel, avem autobiografiile lui Saint-Simone, Churchill si De Gaulle, Chaplin si Louis Armstrong – pentru a mentiona doar cateva dintre ele. Intrebarea este: Sunt ele opere literare? Poate ca nu, dar au toate sansele sa-si mentina acest statut.

De fapt, Philippe Lejeune a afirmat ca o autobiografie este „o naratiune retrospectiva produsa de o persoana reala care are legatura cu propria existenta, concentrandu-se pe viata personala, si in special pe propria personalitate.”(Lejeune, 192-222).

Qasim afirma ca, daca „subiectul sursa” decide sa-si scrie autobiografia pentru a-si prezenta viata sau un eveniment intr-o forma narativa, cu unicul scop de a-si prezenta experientele unei audiente sau pentru a justifica fapte sau evenimente, atunci viata si diferitele experiente ale lui VS Naipaul in cele mai neasteptate locuri: in locul sau de nastere Trinidad si Tobago, in Jamaica si Venezuela, la care ar trebui sa adaugam natiunile de pe continutul asiatic - India, Iran, Pakistan, Indonezia si Malaezia – plus un numar de tari Africane si Europene precum si Statele Unite si America de Sud, sunt dovada clara in acest sens.

[...]

Naipaul, calatorul international, ofera o atotcuprinzatoare imagine a conditiei umane din propria lume, in amestecul deosebit de fictiune si autobiografie, operele sale fiind confesiuni fara nici o indoiala. In *Finding the Centre* (1984), el marturisea:

„Un scriitor dupa un timp isi poarta lumea cu el, propria povara a experientei, experientei umane si experientei literare (una detaliind-o pe cealalta); si chiar cred – mai ales dupa ce am scris „Prolog la Autobiografie” - ca m-asi fi putut conecta cu mine si cu trecutul meu oriunde m-asi fi dus.”

Este deasemenea interesant sa mentionam parerea scriitorului despre calatoriile sale si modul in care experientele traite in timpul acestor calatorii se reflecta in operele sale de fictiune: „Calatoream de parca asi fi fost in vacanta, si apoi ma impotmoleam, cautand inspiratie. Am avut probleme cu „Eu-l” calatorului; am crezut ca fiind calator si scriitor avem control deplin si propriile pareri.” (*Reading and Writing*, 30)

La un nivel mai teoretic, importanta autobiografiei a fost subliniata in numeroase rinduri de diferiti teoreticieni.

[...]

Referindu-se la diferitele definitii ale autobiografiei, Paul John Eakin se refera la superficialitatea acestor incercari de a defini autobiografia, pe care, totusi, el o vede ca „instructiva”

deoarece ele prezintă parerile despre „cel mai alunecos gen literar”, și e de acord că „sinele și propriile experiențe pot fi cumva prezentate în text”. (Eakin, 1999: 1-2, 99).

Pe de altă parte, sunt critici care consideră că autobiografia ar trebui îndepărtată total din literatură (Frye, 2000: 72), alții mergând chiar mai departe ca modernistii care vesteau sfârșitul autobiografiei (Sprinker, 1980), sau alții mai înțeleghetori, ca Linda Anderson care susținea că autobiografia trebuie să fie tema principală în dezbaterile științifice ale secolului XX pe lângă subiecte ca – psihoanaliza, poststructuralismul, feminismul – care susțineau „natura evidentă a subiectului și cunoașterii”.

[...]

De fapt, opera de ficțiune a lui Naipaul abunda în elemente autobiografice edificatoare, de la amintirile din tinerețe din Trinidad la perioada Oxford și mai tirziu la călătoriile în jurul lumii, care fac personajele sale ușor de recunoscut.” (Paicu, 2022, pp. 65-73)

Așa cum menționăm în abstract prima parte a lucrării prezintă viața și activitatea literară a lui VS Naipaul:

CONTEXTUL ȘI TINEREȚEA

"Where there had been swamp at the foot of the Northern Range, with mud huts with earthen walls that showed the damp halfway up ... there was now the landscape of Holland ... Sugarcane as a crop had ceased to be important. None of the Indian villages were like villages I had known. No narrow roads; no dark, overhanging trees; no huts; no earth yards with hibiscus hedges; no ceremonial lighting of lamps, no play of shadows on the wall; no cooking of food in half-walled verandas, no leaping firelight; no flowers along gutters or ditches where frogs croaked the night away."

— *From Enigma of Arrival* (1987)

V. S. Naipaul s-a născut la 17 august 1932, în Chaguanas, o localitate a plantațiilor de trestie de zahăr din Trinidad, fiul lui Seepersad Naipaul și al Droapatiei (născută Capildeo). A fost al doilea copil al familiei și primul fiu. Tatăl său a lucrat ca jurnalist de limbă engleză pentru Trinidad Guardian, iar admirația lui Seepersad pentru scris și pentru viața de scriitor i-a înșuflat fiului său, încă din copilărie, propriile aspirații literare.

Familia Naipaul își avea rădăcinile într-un val de emigrare indiană: bunicii dinspre ambii părinți pleaseră din India britanică spre sfârșitul secolului al XIX-lea ca muncitori contractați ("indentured labourers") pe plantațiile de trestie de zahăr din colonii precum Trinidad, în urma sărăciei provocate de foametea din 1876–1878 și de alte calamități similare. Familia se revendica dintr-o descendență de brahmani hinduși, iar în Trinidad respectase inițial o serie de restricții rituale privind alimentația, îmbrăcămintea și viața socială; aceste tradiții s-au atenuat treptat, astfel încât, încă din copilăria lui Naipaul, familia adoptase obiceiuri occidentale, copiii fiind încurajați să vorbească exclusiv engleza. Familia s-a mutat în capitala Port of Spain, mai întâi temporar, apoi definitiv, când Naipaul avea nouă ani.

Naipaul și-a făcut studiile la Queen's Royal College din Port of Spain, o școală de tip britanic, iar înainte de a împlini 17 ani a câștigat o bursă guvernamentală care îi permitea să studieze orice disciplină, la orice universitate din Commonwealth-ul britanic; el a ales să studieze limba engleză la Oxford. A ajuns la Oxford în toamna anului 1950, plin de încredere, însă anul următor a trecut printr-o perioadă de depresie și dificultăți în scris, culminând cu o „cădere nervoasă” în urma unei călătorii impulsive în Spania, în primăvara lui 1952. În același an a cunoscut-o pe viitoarea sa soție, studenta Patricia Ann Hale, relația cu ea contribuind decisiv la redresarea sa. Cei doi au absolvit în 1953.

Anul 1953 a adus și moartea tatălui său, Seepersad, în urma unui infarct; conform tradiției hinduse, ceremonia funerară ar fi trebuit oficiată de Naipaul, în calitate de fiu cel mare, dar din lipsa timpului și a mijloacelor financiare necesare întoarcerii sale, ritualul a fost îndeplinit de fratele său mai mic, Shiva Naipaul, atunci în vârstă de opt ani. Rămas fără sprijin financiar și cu perspective de angajare limitate în Anglia postbelică, Naipaul s-a înscris la un masterat (B.Litt.) în literatură engleză la Oxford, examen pe care avea să-l pice în cele din urmă, în februarie 1954, punând capăt oricărei perspective de carieră universitară la Oxford — o experiență pe care avea ulterior să o descrie drept una pe care a „urât-o”.

1954–1956: LONDRA, *CARIBBEAN VOICES*, MARIAJUL

"The freelancers' room was like a club: chat, movement, the separate anxieties of young or youngish men below the passing fellowship of the room. That was the atmosphere I was writing in. That was the atmosphere I gave to Bogart's Port of Spain street. Partly for the sake of speed, and partly because my memory or imagination couldn't rise to it, I had given his servant room hardly any furniture: the Langham room itself was barely furnished. And I benefited from the fellowship of the room that afternoon. Without that fellowship, without the response of the three men who read the story, I might not have wanted to go on with what I had begun."

— From, *"A Prologue to an Autobiography"* (1983).

După Oxford, Naipaul s-a mutat la Londra, unde a locuit inițial la un văr, într-o perioadă de dificultăți financiare și dezorientare, resimțind atât resentimente față de Trinidad, cât și față de britanicii care, în opinia sa, îl scosese din Trinidad fără a-i oferi în schimb oportunități reale. Patricia Hale, aflată la acea vreme la Universitatea din Birmingham, a rămas alături de el, susținându-l moral și financiar.

În decembrie 1954 a primit, prin intermediul lui Henry Swanzy, producătorul emisiunii BBC „Caribbean Voices”, un contract de prezentator al programului — emisiune care lansase deja o generație de scriitori caraibieni, printre care George Lamming, Samuel Selvon și Derek Walcott. Naipaul a colaborat cu acest program timp de patru ani. În ianuarie 1955 s-a mutat într-un apartament în Kilburn și s-a căsătorit cu Patricia Hale, într-o ceremonie restrânsă, la care nu au fost prezenți membrii familiilor lor; căsătoria avea să dureze până la moartea acesteia, în 1996. Camera liber-profesioniștilor de la BBC, un spațiu al camaraderiei dintre scriitorii caraibieni, i-a oferit lui Naipaul, în vara anului 1955, contextul pentru scrierea unei povestiri de 3.000 de cuvinte, inspirată de un vecin din copilăria petrecută pe o stradă din Port of Spain; încurajat de reacția pozitivă a colegilor săi scriitori, avea să dezvolte, în următoarele cinci săptămâni, prima sa carte publicabilă, culegerea de povestiri legate între ele *Miguel Street*.

Naipaul a murit la Londra, la domiciliul său, pe 11 august 2018; funeraliile au avut loc la Kensal Green Cemetery. (“V. S. Naipaul,” n.d.)

Noi spunem în *Naipaul's (de)colonizing of the Empire: The Indian Travel Narratives of a Globe Trotter* ca “Inceputurile carierei literare ale lui Naipaul – cand avea aproape douazeci si trei de ani – s-au materializat in primul sau roman, *Miguel Street*, publicat in 1959, dupa *The Mystic Masseur*. A fost scris in doar sase saptamani, in 1955, atunci cand Naipaul lucra part-time la BBC Caribbean Service, si ii introduce cititorului memoriile si vecinii copilariei din Port of Spain.

[...]

Urmatorul lui roman, *The Mystic Masseur* a fost publicat in 1957. Tonul lui era similar cu cel din Miguel Street, dar locul de desfasurare acestuia era in zonele rurale indiene ale Trinidadului. Spune povestea lui Ganesh, un prapadit care a avansat de la statutul de profesor falit la masseur si mai tarziu la antreprenor, ajungand in cele din urma la autor si politician. Succesul acestui roman nu poate fi contestat. Un critic din *The Sunday Express* numea *The Mystic Masseur* "cea mai proasta si mai vesela satira pe care am citit-o vreodata." Cronicile din *The Sunday Times* il numesc pe Naipaul "un scriitor sofisticat, destept si tinar care este pe primul loc in scoala Vest-Indiana." (French, 1979). Alti critici nu au fost la fel de indulgenti, ca Diana Athill care spunea ca succesul cartii se datora in intregime unui interes pasager pentru noile carti din colonii si mai ales din Indiile de Vest; la acel timp, "era mai usor pentru un scriitor sa primeasca critici datorita faptului ca englezii il considerau de culoare decit in cazul unui scriitor autohton, si cititorii erau mai usor de influentat de aceste critici atunci dacit sunt azi."

Cel de-al treilea roman, *The Suffrage of Elvira* (1958), a fost premiat cu Somerset Maugham Award. Aceasta satira prezinta procesul de alegeri din Trinidad, si descrie circumstantele de *commedia del'arte* ale procesului democratic si consecintele schimbarilor politice. Este, deasemenea, o incursiune in Trinidad-ul multicultural, subliniind efectele pe care alegerile le au asupra diferitelor grupuri etnice din Trinidad, care ii includ nu numai pe co-nationali lui Naipaul – hindusi – dar si pe musulmani si europeni.

[...]

The Suffrage of Elvira a fost urmat de *A House of Mr. Biswas*. Recunoasterea internationala a urmat publicarii acestuia in 1961. Ca si in cazul romanelor lui Naipaul unde domina elementele autobiografice, acesta prezinta lupta Indo-Trinidadianului Mohun Biswas pentru succes, esecurile lui, si ultima lui realizare aceea de a detine o casa proprie chiar daca esuase in casnicie. Naipaul isi prezinta propriul punct de vedere postcolonial despre o lume coloniala disparuta, lumea tatalui sau.

In 1963 Naipaul publica *Mr Stone and the Knights Companion*, cu totul diferit fata de ce publicase pana atunci. Este un scurt roman despre un batrin ale carui zile sunt toate la fel; ce face deosebit acest roman este faptul ca toate personajele sunt numai englezesti. Asa cum ne-a obisnuit Naipaul in cartile sale si aici elementele autobiografice domina: relatia sa cu prima sotie, Patricia, si timpul petrecut la Cement & Concrete Association. Cartea este un studiu al singuratatii autorului in Londra de dupa razboi si in acelasi timp un portret al casniciei, punind accent pe zilele singuratic petrecute la birou si situatia nesatisfacatoare a casniciei sale. Unul dintre cuvintele cheie ale romanului ar fi o *cautare a renasterii*, si toata actiunea romanului se centreaza pe renastere si semne ale unei iminente extinctie. Locul de desfasurare al romanului reflecta intocmai viata goala si intunecata a domnului Stone.

Multiculturalismul este trasatura principala a romanului *The Mimic Men* (1967). Protagonistii sunt un amestec neobisnuit de rase: Indian (Singh), Chinez (Hok), Francez (Deschampsneuf), African (Browne). Subiectul central este identitatea, care inevitabil duce la problema rasei, si la multiplele si cateodata neplacutele situatii de viata intr-o societate care poate fi descrisa ca eterogena. Este ceva special in aceasta societate multiculturala si multi-etnica? A disparut total populatia indigena? Exista o singura solutie la aceste intrebari pentru personajele cartii: sa-si imite stapanii atat in port cat si in atitudine. Intervievat de Shankar Israel, Naipaul s-a referit la conceptul sau de „imitare” pe care l-a vazut in toate societatile postcoloniale despre care a scris: „Oamenii pe care i-am vazut erau oameni mici care imitau respectabilitatea clasei superioare. Ei au fost sclavi si nu poti scrie despre ei in maniera in care scria Tolstoi, chiar si societatea lui inapoiata – deoarece societatea lui era intreaga si cea pe care o stiam eu nu era.”

Colectia de povestiri scurte a lui Naipaul *A Flag on the Island* (1967), include un numar de selectii din romanele sale si alte povestiri scurte publicate in Anglia sau in Statele Unite.

[...]

Naipaul a primit premiul Booker pentru *In a Free State* în 1971. Structura romanului nu este așa de neobisnuită dacă luăm în considerare jurnalele lui de călătorie: Naipaul include trei povestiri scurte – titlul celei de-a treia povestire fiind *In a Free State* – într-un tot narativ.

[...]

A Bend in the River (1979) a fost pe lista scurtă a Booker Prize în 1979. Locația romanului este o națiune africană anonimă, și naratorul ei este un proprietar de magazin indian musulman ale cărui comentarii recente despre progresele africane sunt cele ale unui spectator distant. Unii dintre revieweri consideră acest roman ca „un roman magnific” și *A Bend in the River* a fost descris ca „o capodoperă completă”. Alții au fost mai puțin entuziaști și au criticat parerile și punctele de vedere exprimate în *A Bend in the River*. Același Wheatcroft l-a acuzat pe Naipaul de neo-colonialism, și de „resentiment comun ancestral” împotriva negrilor, în timp ce Whitaker menționează tendința lui Naipaul de a atribui o „rau-voință misterioasă” față de africani.

[...]

Romanul autobiografic *Enigma of the Arrival* (1987) se desfășoară în Anglia și conține parerile lui Naipaul despre contradicțiile peisajului englezesc: mai întâi văzut ca înghețat și neschimbat dominat de prezenta mistică a sitului Stonehenge, împrejurimile casei lui Naipaul din Anglia se arată treptat în constantă schimbare, locuitorii acesteia văzându-și de viața lor izolați de lume. Naipaul analizează și schimbarea de locuri – Trinidad este înlocuit de New York, New York este înlocuit de Oxford – și de înțelegerea ulterioară a poziției lui într-un mijloc inconjurator nou.

[...]

Aflat și el pe lista de premii Booker prize, *Half of Life* (2001) își desfășoară acțiunea pe trei continente: India, Africa și Europa (Londra, Berlin și Portugalia). Descrie destinul lui Willie Somerset Chandran, fiul unui tata brahmin și a unei mame dalite care pleacă din India către Anglia pentru a deveni scriitor și ajunge în Berlin după ce petrece 18 ani în Africa.

[...]

The Middle Passage (1962) este rezultatul călătoriei lui Naipaul în Trinidad, British Guiana, Suriname, Martinique și Jamaica în 1961. Un detaliu interesant despre carte este – în afara propriilor comentarii despre țările vizitate, este că face referințe la alți scriitori de jurnale de călătorii, cum ar fi Sir Patrick Michael Leigh Fermor, faimosul scriitor englez de jurnale de călătorie care a fost căsătorit cu o descendenta romană a celebrei familii regale Cantacuzino.

Toate temele din jurnalele lui de călătorie se regăsesc în acest ultim jurnal de călătorie: sclavie și rasă, colonialism și post-colonialism, locul pe care îl are *the South Asian Other* în țările de adopție. De multe ori Naipaul călătorul a fost comparat cu Conrad. La fel ca predecesorul său faimos Naipaul a fost un călător care a reușit să surprindă dimensiunea la care o cultură străină – cu depozitul de obiceiuri și tradiții – este asimilată sau nu într-un mai mare tot.

Doi ani mai târziu, *India: An Area of Darkness: A Discovery of India* a fost publicată. Este o relatare detaliată, aproape deprimată și pesimistă a primei călătorii a autorului în India, primul său jurnal de călătorie a trilogiei sale Indiene. Stilul anecdotic și descriptiv al narativului este dominat de deziluzia autorului și de sentimentul de dezradăcinare.

Al doilea volum al trilogiei *India: A Wounded Civilization* a fost publicat în 1977. Era suma celei de-a doua vizite în India în timpul Gandhian Indian Emergency period (26 iunie 1975-21 Martie 1977). Nu există nici un sentimentalism în legătura cu acest portret al Indiei secolului 20, rezultatul secolelor de ocupație și opresiune străină, fie că este vorba de patru sute de ani de conducere musulmană sau de un secol și jumătate de conducere britanică.

[...]

India: A Million Mutinies Now (1990) este cea de-a treia parte a Trilogiei Indiene a lui Naipaul și este o relatare mult mai optimistă a autorului, o împacare a acestuia cu patria ancestrală, care este acum „țara celor un milion de revolte”, o țară profund marcată de cunoașterea sinelui și o viață intelectuală incipientă.

Acesta este ultimul din ciclul indian, și mult mai optimist în exprimare decât primele două. Naipaul este martorul excentricităților vieții indiene de zi cu zi, comentând des modul deosebit al indienilor de a trata sărăcia evidentă și dezordinea atât de neobișnuite în ochii vesticilor. Este o carte mult mai optimistă decât primele două. În ultimul capitol, *The House on the Lake: A Return to India*, autorul face sumarul celei de-a treia vizite în India, aceasta fiind o împacare cu trecutul și un fel neașteptat de a cere iertare.

[...]” (Paicu, 2022, pp. 33-41)

Ultima parte a acestei lucrări se concentrează pe sublinierea câtorva aspecte care nu au fost menționate anterior și care fac parte din conceptul pe care le-am mai menționat la începutul lucrării și care este definitoriu pentru activitatea literară a lui VS Naipaul: relatarea personală a vieții.

„Așa cum noi menționăm în *Capitolul trei: Naipaul și life writing* o deja faimoasă sursă web se referă la definiție mai științifică, prin afirmația că *fluiditatea* termenului de „relatare personală a vieții” se referă la un domeniu mult mai vast care include „autobiografie, biografie, memorii, jurnale, scrisori, marturii, auto-etnografie, eseuri personale și mai recent, forme digitale cum ar fi bloguri și email” – mai precis tot ce nu este considerat de domeniul ficțiunii.

Definiția oferită de PMLA este chiar mai precisă incluzând o varietate de forme și noțiuni – cum ar fi memoriile, jurnalele, media, forme hibride, reviste, filme, fotografii, gen, relatări ale vieții proprii. (MLA *Newsletter* 29.1 Spring 1997: 11). Doi ani mai târziu, PMLA Convention Program includea: „Life writing and the Visual” (jurnalul, albumul de familie, multimedia și relatarea vieții femeilor); „Life writing and Nature” (reprezentări ale sinelui în desert sau grădina); „Life writing and Addiction” (sex, anorexie și alcoolism). Este evident, că relatarea personală a vieții și studiile culturale se îmbină perfect.” (Paicu, 2022, pp. 65-66)

CONCLUZIE

În concluzie, întreaga operă a lui VS Naipaul are o conexiune strânsă cu experiența sa de viață. Varietatea stilurilor abordate de acesta și profunzimea percepției lumii inconjurătoare nu ar fi existat fără experiența sa de călător.

REFERINȚE

- AHMAD, O. (2012) “Defining Indianness: Multiple Voices”, in *Deccan Herald*. URL: <<http://www.deccanherald.com/content/171602/defining-indianness.html>>.
- ANDERSON, L. (2001) *Autobiography*. London and New York: Routledge. Print.
- ASHCROFT, G. and T. (2000) *Post-Colonial Studies: The Key Concepts*. London and New York: Routledge. Print.
- ATHILL, D. (2000) *Stet: An Editor's Life*. London: Granta Books. Print.
- BARNOUW, D. (2003) *Naipaul's Strangers*. Bloomington: Indiana University Press. Print.
- BEDFORD, S. (2011) “Stoic Traveller”. *The New York Review of Books*, 14 November 1963. URL: <<http://www.nybooks.com/articles/archives/1963/nov/14/stoic-traveler/>>.
- BOEHMER, E. (1995) *Colonial and Postcolonial Literature: Migrant Metaphors*. Oxford: Oxford University Press. Print.
- BRAITHWAITE, L. (1975) *Social Stratification in Trinidad*. St Augustine: ISER. Print.
- CARTER, E., Donald, J. & Squires, J. (1993) *Space and Place: Theories of Identity and Location*. London: Lawrence & Wishart. Print.
- CHAUBEY, Ajay K. (2011) “From Mutiny to Mutinies: A Post-colonial Study of Naipaul's Indian Trinity”, in *The Criterion: An International Journal in English*, Vol. II. Issue I. <<http://www.the-criterion.com>. Accessed May 2011>.
- CHRISMAN, L. and W., Patrick (eds) (1993), *Colonial Discourse and Post-Colonial Theory* (Hemel Hempstead: Prentice Hall). Print.
- CHRISTOPHER, D. P. (2006) *British Culture: An Introduction*. 2nd edition. London: Routledge. Print.
- EAKIN, P. J. (1999) *How Our Lives Become Stories: Making Selves*. Ithaca, NY: Cornell University Press. Print.
- FRENCH, P. (2008) *The World Is What It Is: The Authorized Biography of V. S. Naipaul*. London: Picador. Print.
- FRYE, N. (2000) *Anatomy of Criticism: Four Essays*. Princeton, NJ: Princeton University Press. Print.
- LEJEUNE, P. (1989) *On Autobiography*. Trans. Katherine Leary. Minneapolis: University of Minnesota Press. Print.
- PAICU, A. (2022) *Naipaul's (de)colonizing of the Empire: The Indian Travel Narratives of a Globe Trotter*. Târgu-Jiu: Editura Sitech. Print.
- QASIM, M. A. M. (2011) “V. S. Naipaul's Biography, Autobiography, and Autobiographical Novel.” *Language in India*, Vol. 11, Issue 11, pp. 621–646.
- SPRINKER, M. (1980) “Fictions of the Self: The End of Autobiography.” In OLNEY, J. (ed.) *Autobiography: Essays Theoretical and Critical*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- WHEATCROFT, G. (2002) “A Terrifying Honesty.” *The Atlantic*, February 2002.
- WHITAKER, J. S. (1979) “A Bend in the River; The Coup.” *Foreign Affairs*, Vol. 58, No. 1 (Fall).
- “V. S. Naipaul.” (n.d.). In *Wikipedia*. Retrieved September 17, 2026, from https://en.wikipedia.org/wiki/V._S._Naipaul